

Agnieszka Grzechynka

Akademia Ignatianum w Krakowie

e-mail: agnieszka.grzechynka@ignatianum.edu.pl

Google Our Freedom! Narzędzia Google, *social media* i nowoczesne technologie a katalońska droga do niepodległości

Abstract

***Google Our Freedom* – Google Tools, Social Media, Modern Technologies and The Catalan Road to Independence**

The Spanish Constitution of 1978 has not only created a parliamentary government under a constitutional monarchy, but also enabled a decentralized structure which opened the way for developing co-existence mechanisms for different nationalities and ethnic groups, inhabiting 17 autonomous communities and 2 autonomous cities, varying in their degree of identification with the vision of one common Spanish state. It seems that it has not been expected, that at least one of these regions will demonstrate such strong sense of identity that it will not only demand broader autonomy, but also full independence.

Can social media and Google tools help in achieving this goal? Will it be possible to use them to build support for Catalan activities among the international community? And finally – will data obtained thanks to Google enable to forecast future political events? The Author is looking for answers to these questions by analyzing data obtained during research conducted in the network, as well as information gathered while conducting interviews with Catalan politicians in the moment of region's fight for independence.

Keywords: Catalonia, Spain, Google, new media, independence, political forecasting.

Słowa kluczowe: Katalonia, Hiszpania, Google, nowe media, niepodległość, prognozowanie polityczne.

Niemal 4 miliardy użytkowników¹, którzy w samym tylko 2012 roku wyprodukowali 2,5 ekstrabajta² danych, to potencjał, z którym niepodobna się nie liczyć. Użytkownicy Facebooka w trakcie każdych 20 minut online udostępniają ponad milion linków, niemal dwa miliony statusów, ponad 10 milionów komentarzy oraz 2,7 miliona zdjęć³, generując tym samym potężną liczbę łatwo dostępnych i potencjalnie użytecznych danych. Baza ta, uzupełniona dodatkowymi informacjami przechowywanymi w systemach CRM/ERP, a także behawioralnymi danymi konsumentskimi pochodzącymi z odwiedzin stron internetowych oraz wyników wyszukiwania, przekłada się na ogromną liczbę danych mówiących praktycznie wszystko o każdym użytkowniku sieci. Gromadzenie tak zwanych Big Data oraz ich praktyczne wykorzystywanie od kilku lat stało się powszechną praktyką w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej oraz komunikacji z klientami. Zdaniem ekonomistów, funkcjonowanie w sieci „przynosi korzyści w postaci poprawy dostępu do zasobów, rozłożenia ryzyka na wiele podmiotów, zwiększenia elastyczności, adaptacji do nieustannie zmieniającego się otoczenia, dostępu do unikatowych informacji oraz umiejętności partnerów będących elementami tej samej sieci”⁴. Ostatnie lata rodzą jednak dodatkowe pytanie: czy sieciowa gospodarka otworzy drogę sieciowej polityce? Czy dane pozyskane w internecie poprzez narzędzia Google oraz nowe media pozwolą kształtować polityczny PR regionów i państw, a także wpływać na rozwój wydarzeń na świecie? I – co ważniejsze – czy umożliwią prognozowanie przyszłych potencjalnych kryzysów politycznych? Do udzielenia na te pytania odpowiedzi twierdzącej skłania nie tylko informacja władz Facebooka dotycząca około 59,2 tys. próśb rządów państw całego świata o podanie informacji dotyczącej użytkowników serwisu⁵ (choć już samo to działanie można zakwalifikować jako jawną próbę wykorzystania Big Data do celów *stricte* politycznych), ale także badania autorki przeprowadzone w Katalonii, w kluczowym dla regionu momencie – walki Katalończyków o niepodległość i budowę własnego państwa.

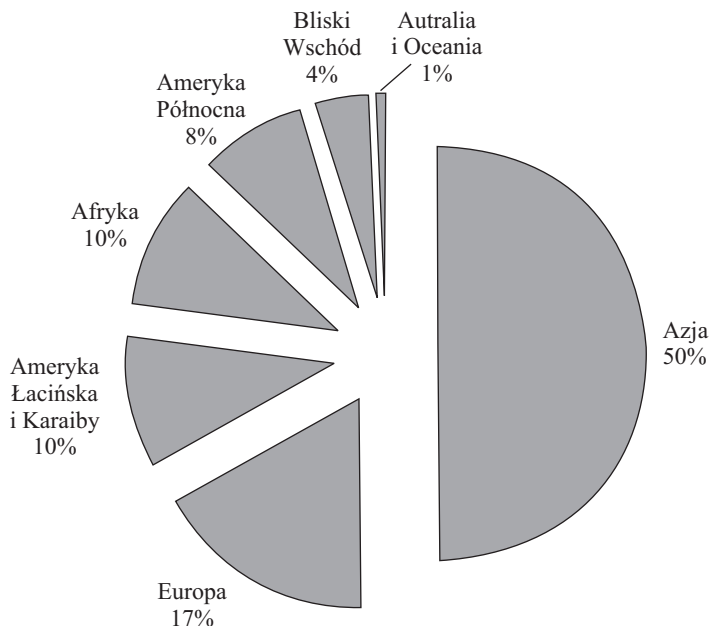
¹ Z danych, opublikowanych przez portal www.internetworldstats.com wynika, iż liczba użytkowników internetu w czerwcu 2017 r. osiągnęła poziom 3 835 498 274 osób, czyli 51% populacji świata. Najwięcej internautów zamieszkuje rejon Azji (49,8%), Europy (17%) oraz Ameryki Południowej (10,2%).

² Jednostka informatyczna odpowiadająca trylionowi ($1\ 000\ 000\ 000\ 000\ 000\ 000 = 10^{18}$) bajtów i 2⁶⁰, czyli $1\ 152\ 921\ 504\ 606\ 846\ 976 = 1024^6$, bajtów.

³ Zob. <http://thesocialskinny.com/100-social-media-statistics-for-2012/> (data dostępu: 1.09.2017).

⁴ Cyt. za: A. Miotk, *Nowy PR. Jak Internet zmienił public relations*, Lublin 2016, s. 17–18.

⁵ <http://www.computerworld.pl/news/Facebook-wzrasta-ilosc-prosb-rzadow-roznych-krajow-opodanie-danych-dotyczacych-kont-naszych-klientow,406988.html> (data dostępu: 1.09.2017).

Wykres 1. Użytkownicy internetu na świecie w drugim kwartale 2017 roku

Źródło: opracowanie własne autorki na podstawie <http://www.internetworldstats.com/stats.htm> (data dostępu: 1.09.2017).

„Działalność informacyjna w sieci jest dla nas bardzo istotna, ponieważ pozwala obnażyć kampanie dezinformacji i przeinaczania rzeczywistości, które prowadzone są przez niektóre media, przy cichym przyzwoleniu rządu hiszpańskiego”⁶ – stwierdził Artur Mas w wywiadzie pogłębionym, przeprowadzonym przez autorkę artykułu. Rozmowa z byłym prezydentem katalońskiego rządu miała miejsce nieco ponad miesiąc przed przełomowym – nie tylko w skali Europy – referendum. Katalonia, jeden z regionów autonomicznych Hiszpanii, poddała pod głosowanie własną przyszłość i zapytała obywateli, czy są zwolennikami budowy niepodległego państwa. Kontrowersyjne i – jak uważają niektórzy – niezgodne z konstytucją działania Katalończyków⁷ od kilku lat spotykały się ze stanowczo potępiającą reakcją Madrytu. Równoległe do tych działań prowadzona była także – inspirowana rzekomo przez hiszpańskie władze – niejawną akcją zbierania informacji na temat zwolenników niepodległości Katalonii. Jak ujawnili dziennikarze tytułu prasowego „Público”, *Operació*

⁶ Artur Mas, prezydent Katalonii w latach 2010–2015, wywiad pogłębiony, przeprowadzony przez autorkę, 29.08.2017.

⁷ Przeciwnicy katalońskiej idei separatystycznej powołują się na art. 2 Konstytucji z 1978 r., który stanowi, iż opiera się ona na „nierozdzielnej jedności Narodu hiszpańskiego”. Zob. *Konstytucja Hiszpanii z 27 grudnia 1931 roku*, przeł. T. Mołdawa, Warszawa 2008, s. 30.

*Catalunya*⁸ (kryptonim, pod którym miała się odbywać rzeczona działalność) miała na celu pozyskanie informacji mogących skompromitować secesjonistów w oczach społeczeństwa – i tym samym postawić tamę na katalońskiej drodze do niepodległości. Jak przekonuje wspomniana gazeta, dane były zdobywane nielegalnie i na szeroką skalę (także w internecie), co stało się możliwe dzięki środkom finansowym płynącym z zasobów centralnych. Dziennikarze, powołując się na pozyskane zapisy nagrań dźwiękowych oraz zeznania świadków, przekonywali, że o całym procederze miał wiedzieć hiszpański premier Mariano Rajoy⁹. „Dzięki internetowi informacje nie docierają do społeczeństwa tylko z takich źródeł i jedynie w taki sposób. Internet otwiera nieskończenie szerokie okno, poprzez które ludzie mogą widzieć świat wyraźniej, własnymi oczyma i konstruować swoją wizję rzeczywistości na fundamencie wielu, swobodnie i indywidualnie wybranych czynników”¹⁰ – dodał Artur Mas w wywiadzie przeprowadzonym przez autorkę. Trudno jednak zaprzeczyć, iż Katalonia od wielu lat sama systematycznie wykorzystuje sieć – nie tyle, by zbierać informacje, ile by aktywnie promować tak zwaną sprawę katalońską wśród mieszkańców regionu, Hiszpanów z innych regionów kraju oraz społeczności międzynarodowej – a w konsekwencji uzyskać zrozumienie i poparcie dla podejmowanych działań.

Czołowi katalońscy politycy od lat prowadzą prywatne i rządowe konta w mediach społecznościowych, wykorzystując je w sposób wieloraki. Po pierwsze – jak zauważa Jordi Turull, rzecznik prasowy obecnego katalońskiego rządu – *social media* stały się podstawowym narzędziem przekazywania informacji z pierwszej ręki, dlatego muszą być oficjalnie wykorzystywane w kampaniach informacyjnych dotyczących bieżących działań politycznych. „Obecnie duży nacisk kładziony jest na zarządzanie oficjalnymi kontami, takimi jak chociażby @catalangov. Komunikaty publikowane są nie tylko po katalońsku, ale także w języku angielskim, ponieważ chcemy, aby wiedza o naszych działaniach była łatwo dostępna dla obserwatorów z zagranicy”¹¹. Bardzo ważne jest także promowanie określonych wzorców wśród lokalnego społeczeństwa. Generalitat¹² i podległe mu jednostki prowadzą wiele dedykowanych tematycznych kanałów, dzięki którym obywatele mają możliwość

⁸ Z języka katalońskiego: *Operacja Katalonia*.

⁹ C.E. Bayo, P. López, *Interior pagó con fondos reservados a detectives que fingieron ser agentes de la UDEF en la „Operación Cataluña”*, Público, <http://www.publico.es/politica/interior-pago-detectives-hicieron-pasar.html> (data dostępu: 1.09.2017).

¹⁰ Artur Mas, prezydent Katalonii w latach 2010–2015, wywiad pogłębiony, przeprowadzony przez autorkę, 29.08.2017.

¹¹ Jordi Turull, rzecznik rządu Katalonii, wywiad pogłębiony, przeprowadzony przez autorkę, 23.08.2017.

¹² Oficjalna nazwa katalońskiego systemu instytucjonalnego. Składa się on z parlamentu, prezydenta i rządu, a także wyspecjalizowanych agend zajmujących się konkretnymi aspektami życia publicznego (np. urząd Rzecznika Praw Obywatelskich, Zarząd Skarbu Katalonii, Rada Statutowa, Rada do spraw Mediów, Agencja Ochrony Danych Osobowych). Zob. A. Grzechynka, *Doktryna katalonizmu a współczesna polityka językowa Katalonii wobec imigrantów*, Kraków 2017, s. 58.

uzyskania bezpośrednich informacji na temat interesującego ich aspektu katalońskiej rzeczywistości: administracji, edukacji, rolnictwa, handlu, kultury, sportu, wymiaru sprawiedliwości oraz wielu innych. Wybór szerokiego wachlarza platform komunikacji świadczy o próbie dotarcia do użytkowników w każdym wieku; prowadzone przez władze profile znajdują się nie tylko na Twitterze i Facebooku, ale także Instagramie, YouTube, Flickr oraz Slideshare¹³.

Zdaniem Artura Masa, który – jak sam przyznał – prywatne konto na Facebooku prowadzi już od 2009 roku, a na Instagramie od 2014 roku, *social media* okazują się bezcennym narzędziem, pozwalającym także na bezpośrednie prowadzenie dialogu z innymi politykami, wyrażanie opinii, dzielenie się osobistymi refleksjami na temat życia społecznego oraz prezentację własnej osoby potencjalnym wyborcom. Jego zdaniem istotna jest jednak także trzecia wartość dodana nowych mediów – pomoc w skutecznym koordynowaniu działań z zakresu lokalnego zarządzania kryzysowego. „Doskonałym przykładem wykorzystania tego narzędzia w tym kontekście były ostatnie zamachy terrorystyczne w Barcelonie i Cambrils. W dniu zamachu oraz dniach kolejnych Mossos d’Esquadra wykorzystywała Twittera do przekazywania społeczeństwu aktualnych informacji na temat wydarzeń w czterech językach, oddzielając plotki od faktów, radząc mieszkańcom, jak powinni postępować w tych trudnych godzinach”¹⁴. Media społecznościowe, charakteryzujące się szybkim tempem dotarcia do odbiorców, ale także zwięzłością i hasłowością przekazywanych komunikatów (oraz – czego niepodobna nie odnotować – wielokrotnie zastrzeżeniami co do wiarygodności publikowanych danych), nie są wystarczającą platformą do prowadzenia kompleksowych działań z zakresu e-PR regionów i państw. „*Social media* to bardzo ważne narzędzie komunikacji, jednak nie jest wystarczające. Potrzebne są inne metody i środki, dzięki którym możliwe będzie przekazywanie informacji [na szerszą skalę]¹⁵, jak również sprawdzenie, jakie dane są poszukiwane przez odbiorców oraz czy dotychczasowe działania okazują się skuteczne.

Świadomy tych wyzwań kataloński Generalitat prowadzi wiele stron internetowych mających na celu promocję aktywności jego agend w różnych obszarach. Prowadzone są kampanie czysto informacyjne, dotyczące usług świadczonych obywatelom (np.

¹³ <http://serveisdigitals.gencat.cat/ca/serveis/xarxes-i-missatgeria-instantania/xarxes-socials/directori/>. (data dostępu: 2.09.2017).

¹⁴ Artur Mas, prezydent Katalonii w latach 2010–2015, wywiad pogłębiony, przeprowadzony przez autorkę, 29.08.2017. W dniach 17 i 18 sierpnia 2017 roku w serii zamachów terrorystycznych w Barcelonie i nadmorskiej miejscowości Cambrils zginęło 16 osób. Odpowiedzialność przypisało sobie tak zwane państwo islamskie, które zapowiedziało kolejne ataki w regionie Półwyspu Iberyjskiego. Dzięki szybkiej akcji katalońskich służb udało się zatrzymać czterech sprawców. Jak stwierdził Artur Mas w wywiadzie udzielonym autorce, „sposób, w jaki władze prowadziły działania, pokazał, że katalońskie instytucje są w pełni gotowe, by funkcjonować jako jednostki niepodległego państwa. Międzynarodowe media relacjonujące te dramatyczne zdarzenia nie szczędziły słów uznania katalońskiej policji i jej skuteczności”.

¹⁵ Tamże.

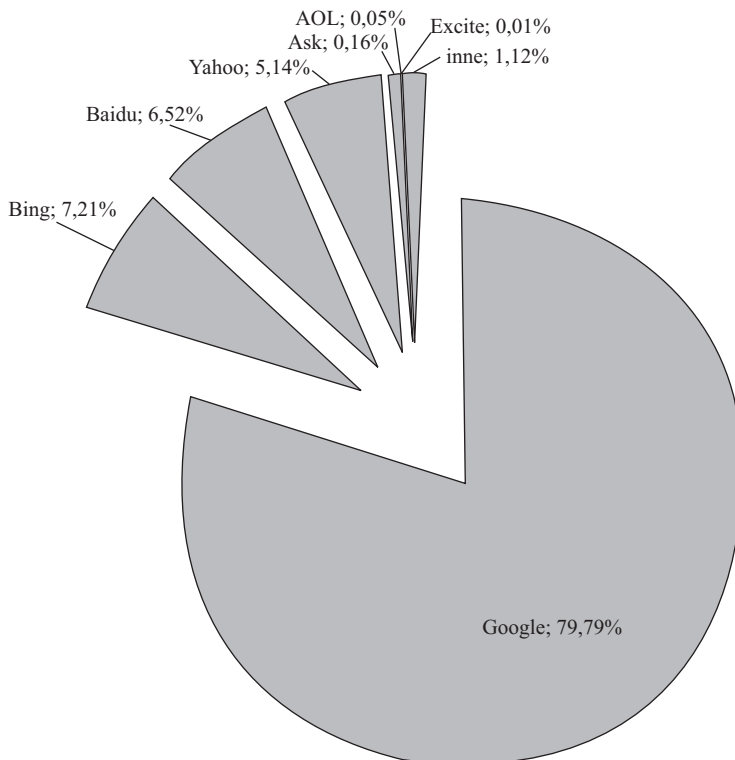
za pośrednictwem portalu gencat.cat), kampanie szerzące wiedzę na temat samych instytucji i działań rządu – w tym w zakresie dążeń niepodległościowych (katalońska i hiszpańska wersja językowa www.govern.cat oraz portal www.catalangovernment.eu prowadzony w języku angielskim) i strona pozwalająca dokonać samodzielnej oceny działań rządu i jego polityki przejrzystości (portal <http://governobert.gencat.cat/ca/transparencia>). Były prezydent Katalonii Artur Mas przyznaje, że treści publikowane na stronie internetowej to tylko początek prac nad budową wizerunku regionu; nie rozwijając tej myśli szczegółowo, ujawnia jedynie, iż „każdy departament i wydział posiada wyspecjalizowane biura komunikacji, a także ekspertów zajmujących się zarządzaniem sferą obecności w internecie”¹⁶. Obszerniejszej wykładni dostarcza dopiero wywiad, który autorka przeprowadziła z rzecznikiem obecnego, katalońskiego rządu. Jordi Turull przyznaje, że publikowane w internecie treści „są przez administrację dostosowywane pod kątem potencjalnych wyników wyszukiwania (SEO)”, skupiając się na najbardziej wpływowej wyszukiwarce – Google. Informacja ta naprowadza nas na istotę zagadnienia analizowanego w niniejszym artykule – katalońską metodę promocji własnych działań politycznych, realizowaną przy wykorzystaniu najnowszych technologii. Wybór katalońskich ekspertów w zakresie promocji online nie jest przypadkowy – jak wynika z badań portalu Net Market Share, w ostatnim roku z wyszukiwarki Google korzystało ponad 79% użytkowników internetu. Druga pod względem popularności – Bing – osiągnęła wynik stanowiący jedynie 7% całkowitego udziału w rynku.

W Katalonii, w której od kilku lat wyraźnie daje się dostrzec radykalizowanie się nastrojów społecznych, a kwestia secesji regionu i budowy własnego państwa wysuwa się na pierwszy plan debat publicznych, zagadnienie niepodległości w oczywisty sposób stało się fundamentem kampanii informacyjnych prowadzonych w internecie. Jak ujawnił Artur Mas, „strategia komunikacji katalońskiego rządu jest w głównej mierze naceLOWANA na dystrybucję informacji dotyczących procesu demokratycznego w regionie, ze szczególnym naciskiem na podkreślanie katalońskiego prawa do samostanowienia”¹⁷. Hasła, takie jak: „niepodległość”, „wybory” czy w końcu „referendum”, stały się słowami kluczowymi mającymi otwierać Katalończykom drogę do akceptacji ich działań przez społeczność międzynarodową. „Chcemy stworzyć obraz kraju, który sprawnie funkcjonuje, który dojrzał już do samodzielności i pragnie w sposób wolny i samodzielny określić własną przyszłość”¹⁸ – dodaje Jordi Turull. Katalończycy rozumieją, iż w związku z wieloma zastrzeżeniami odnoszącymi się do legalności zainicjowanego przez nich procesu niepodległościowego nie mogą liczyć na otwarte wsparcie ze strony żadnego podmiotu międzynarodowego. Powstanie

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Jordi Turull, rzecznik rządu Katalonii, wywiad pogłębiony, przeprowadzony przez autorkę, 23.08.2017.

Wykres 2. Popularność wyszukiwarek internetowych wśród użytkowników internetu na świecie

Źródło: opracowanie własne autorki na podstawie <https://www.netmarketshare.com/search-engine-market-share.aspx?qprid=4&qpcustomd=0&qptimeframe=Y> (data dostępu: 2.09.2017).

nowego państwa na mapie Europy będzie jednak stawiało rządy obcych państw przed koniecznością uznania (bądź też nie) nowego podmiotu. Prowadzona przed referendum kampania informacyjna, a zwłaszcza zdolność zmierzenia jej rezultatów i precyzyjnego sprawdzenia, w których krajach „sprawa katalońska” budzi zainteresowanie, pozwala obecnym władzom regionu prognozować przyszłe poparcie dla niepodległej Katalonii. Rzecznik katalońskiego rządu przyznaje, iż wydziały komunikacji wykorzystują do tego celu narzędzia Google, zwłaszcza zaś Google Analytics. Na podstawie pozyskanych w ten sposób wyników rządzący sprawdzają, jak wygląda ewolucja odwiedzin strony, skąd napływa największy wirtualny ruch oraz kim są osoby poszukujące szczegółowych informacji na temat Katalonii. „Największe zainteresowanie notowane jest wśród użytkowników internetu w Europie, co jest oczywiste z uwagi na fakt bliskości geograficznej oraz członkostwa w Unii Europejskiej” – stwierdza Artur Mas, dodając, iż „sprawa niepodległości Katalonii interesuje jednak także mieszkańców innych regionów Hiszpanii. Wynika to

z faktu, iż poszukują dróg weryfikacji danych podawanych przed media – często wprowadzających przecież w błąd oraz będących pochodnymi licznych kampanii dezinformacyjnych¹⁹.

Wielu cennych danych dostarcza także sama wyszukiwarka, niejednokrotnie stanowiąc ważne uzupełnienie informacji pozyskanych za pomocą specjalistycznych narzędzi. Dzięki wykorzystaniu regionalnych wersji językowych wyszukiwarki Google oraz pracując w trybie prywatnym, można w łatwy sposób sprawdzić nie tylko, czy dany kraj interesuje się tematyką katalońską, ale także jak precyzyjnie ukierunkowuje owe poszukiwania. Przykładowo najpopularniejsze pytania napływające z innych regionów Hiszpanii dotyczą potencjalnej niepodległości Katalonii.

Tabela 1. Wynik wyszukiwania w hiszpańskiej wersji wyszukiwarki Google (data dostępu: 23.08.2017)

WYSZUKIWARKA: GOOGLE España	
WYSZUKIWANE HASŁO: Cataluña	
cataluña	
cataluña independencia	niepodległa
cataluña independiente	niepodległość
cataluña en miniatura	

Źródło: Google.

Zainteresowanie tym tematem nie powinno zaskakiwać. Konstytucja Hiszpanii z 1978 roku, nie tylko tworząca monarchię parlamentarną, ale także przewidująca regionalny ustrój państwa, otworzyła drogę do wypracowania mechanizmów współistnienia w tym państwie różnych grup narodowościowych i tożsamościowych mieszkających w 17 regionach i dwóch miastach autonomicznych, w różnym stopniu identyfikujących się z wizją jednej wspólnej hiszpańskiej państwowości. Ambicje niepodległościowe i partie separatystyczne pojawiają się w wielu z nich, zwłaszcza zaś tam, gdzie lokalna społeczność deklaruje posiadanie narodowości odrębnej od hiszpańskiej (jak chociażby w Kraju Basków czy Galicji). Mieszkańcy innych regionów Hiszpanii od lat z zainteresowaniem przyglądają się katalońskiej drodze do niepodległości, tak różnej od tej, którą ongiś wybrali Baskowie. Jak dowodziłam w innym miejscu:

¹⁹ Artur Mas, prezydent Katalonii w latach 2010–2015, wywiad pogłębiony, przeprowadzony przez autorkę, 29.08.2017.

już w minionych wiekach kataloński nacjonalizm uważano za wyjątkowy właśnie ze względu na to, iż nie uzasadniał wprost budowy odrębnego państwa, nie odwoływał się do daleko idących politycznych aspiracji, lecz usprawiedliwiał rozwinięte ambicje kulturowe. Przede wszystkim zgłaszano postulaty tworzenia warunków umożliwiających rozwój języka, kultywowanie katalońskich tradycji, pielęgnowanie historii i innych elementów własnego dziedzictwa²⁰.

W ostatnich latach podkreśla się także posiadanie własnej, odrębnej narodowości – implikującej wszak prawo do funkcjonowania w ramach własnego państwa. Przyszłe losy Katalonii bez wątpienia staną się precedensem, potencjalnie otwierającym drogę aspiracjom niepodległościowym innych regionów Hiszpanii, a informacje o podejmowanych przez Katalończyków krokach będą nadal bacznie śledzone – także w internecie.

Dzięki wykorzystaniu powyższej metody do prześledzenia kontekstów wyników wyszukiwania hasła „Katalonia” poza obszarem Hiszpanii, możemy z dużym prawdopodobieństwem prognozować nasilenie się działań ruchów separatystycznych także w innych regionach Europy. Dzięki Google można w łatwy sposób potwierdzić, iż tego typu trend będzie obserwowany w tych państwach, które mierzą się z problemem różnorodności etnicznej i narodowej na swoim obszarze, jak również w tych, gdzie dominuje ustrój regionalny lub federalny – tak jak w Belgii. Flamandowie, zamieszkujący niderlandzkojęzyczną część tego kraju, od dawna z zainteresowaniem przyglądają się katalońskim poczynaniom, co wyraźnie unaocznia analiza wyników wyszukiwania w Google; mieszkańcy Belgii posługujący się językiem flamandzkim zainteresowani są głównie potencjalną niepodległością hiszpańskiego regionu oraz październikowym referendum.

Tabela 2. Wynik wyszukiwania w belgijskiej wersji wyszukiwarki Google (data dostępu: 23.08.2017)

WYSZUKIWARKA: GOOGLE België	
WYSZUKIWANE HASŁO: Catalonië	
catalonië bezienswaardigheden	
catalonië onafhankelijk	niepodległość
catalonië spanje	
catalonië referendum	referendum

Źródło: Google.

²⁰ A. Grzechynka, *Doktryna katalonizmu...*, s. 94–95.

Niepodobna w tym miejscu nie odnotować, iż choć związki Katalończyków z nacjonalistyczną, flamandzką partią N-VA²¹ mają wieloletnią historię²², konieczność opowiedzenia się publicznie po stronie nowego państwa na mapie Europy może zrodzić niepokój w strukturach krajowych. Flamandzcy nacjonaści prawdopodobnie będą naciskać władze kraju, by te uznały niepodległość Katalonii – ryzykując tym samym przedterminowe wybory mogące doprowadzić do upadku rządu. Uznanie Katalonii oznaczać będzie również, iż N-VA sprzeniewierzyłaby się partnerom koalicyjnym, zwłaszcza francuskojęzycznej, liberalnej partii MR²³ premiera Charles'a Michela²⁴.

Duże zainteresowanie Katalonią w kontekście potencjalnej niepodległości można zaobserwować także w Grecji (która od lat mierzy się z problemem Cypru) czy też we Włoszech (gdzie problem separatyzmu dotyczy wszakże nie tylko Sycylii i Sardynii, ale także regionów południowych, środkowych i północnych).

Tabela 3. Wynik wyszukiwania w greckiej wersji wyszukiwarki Google (data dostępu: 23.08.2017).

WYSZUKIWARKA: GOOGLE Greece	
WYSZUKIWANE HASŁO: Καταλονία	
καταλονία δημοψήφισμα	referendum
καταλονία χαρτης	
καταλονία ομαδες	
καταλονία ανεξαρτησία	niepodległość

Źródło: Google.

²¹ Nowy Sojusz Flamandzki (Nieuw-Vlaamse Alliantie, N-VA).

²² Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż N-VA jest wielkim sprzymierzeńcem katalońskiego ruchu separatystycznego. Kilku członków N-VA udało się do Barcelony w trakcie wyborów z 2015 roku, tweetując, iż „droga do niepodległości została szeroko otwarta” oraz że Artur Mas będzie „wkrótce prezydentem 29-tego członka Unii Europejskiej”. Ówczesny przywódca Katalonii został także zaproszony do Belgii, gdzie premier Flandrii Geert Bourgeois miał rzekomo zaproponować wszystkim kieliszek katalońskiego wina dla uczczenia zwycięstwa separatystycznej koalicji CiU. Zob. <http://www.politico.eu/article/flemish-nationalism-n-va-bourgeois-toasting-catalonia-independence-elections/> (data dostępu: 3.09.2017).

²³ Ruch Reformatorski (Mouvement Réformateur, MR).

²⁴ Zob. L. Cerulus, *Flemish nationalists face Catalan independence dilemma*, Politico, <http://www.politico.eu/article/catalonia-spells-trouble-belgium-government-jambon-flanders-separatism/> (data dostępu: 3.09.2017).

Tabela 4. Wynik wyszukiwania we włoskiej wersji wyszukiwarki Google (data dostępu: 23.08.2017)

WYSZUKIWARKA: GOOGLE Italia	
WYSZUKIWANE HASŁO: Catalogna	
catalogna	
catalogna soccer	
catalogna verdura	
catalogna indipendente	niepodległa

Źródło: Google.

Katalońskie wybory z 2015 roku²⁵, które przyspieszyły proces walki o katalońską niepodległość, do tej pory wzbudzają duże zainteresowanie także w Niemczech, gdzie – przypomnijmy – Partia Bawarska od lat postuluje niezależność regionu.

Tabela 5. Wynik wyszukiwania w niemieckiej wersji wyszukiwarki Google (data dostępu: 23.08.2017)

WYSZUKIWARKA: GOOGLE Deutschland	
WYSZUKIWANE HASŁO: Katalonien	
katalonien	
katalonien wahlen 2015	wybory 2015
katalonien rundfahrt	
katalonien flagge	

Źródło: Google.

²⁵ Jak wyjaśniałam w swojej książce, w 2015 roku po raz pierwszy tak wyraźnie doszły do głosu grupy domagające się pełnej niezależności politycznej, jak również przyniosły radykalizację poglądów partii dotąd umiarkowanych. „Nawet wieloletni prezydent Katalonii, Artur Mas, który wcześniej opowiadał się za współpracą z rządem Hiszpanii w dziele wypracowywania polityki regionalnej, zawiązał koalicję mającą doprowadzić do secesji. W podpisany pod koniec marca 2015 roku dokumencie zatytułowanym *Wspólna droga w procesie katalońskiej suwerenności* Mas oraz Oriol Junqueras i Vies (członek radykalnej ERC i eurodeputowany) połączyli siły i już jako Junts pel Si zadeklarowali, iż nie ma potrzeby podejmowania prób rozpisywania kolejnego referendum (które – według wszelkiego prawdopodobieństwa – rząd Hiszpanii znów uznałby za niekonstytucyjne), ponieważ zbliżające się wybory parlamentarne (poza spełnieniem oczywistej funkcji polegającej na wyborze deputowanych) zostaną dodatkowo potraktowane jako plebiscyt w sprawie niepodległości. Uznali, że jeśli Katalończycy wybiorą ich koalicję, oznaczać to będzie, że idea budowy suwerennego państwa jest dla nich priorytetem”. Zob. A. Grzechynka, *Doktryna katalonizmu...*, s. 150–151.

Jak dowiadujemy się, analizując wyniki wyszukiwania w Google, Katalonia jest obszarem zainteresowania także krajów spoza Unii Europejskiej. Wydaje się, że Rosja bacznie przygląda się rozwojowi wydarzeń związanych z katalońską drogą do niepodległości. Rosjanie za godne uwagi uznali także bieżące wiadomości napływające z tego obszaru, co potwierdza trzecie z kolei wyszukiwane hasło²⁶.

Tabela 6. Wynik wyszukiwania w rosyjskiej wersji wyszukiwarki Google (data dostępu: 23.08.2017)

WYSZUKIWARKA: GOOGLE Russia	
WYSZUKIWANE HASŁO: Каталония	
Каталония	
каталония референдум	referendum
каталония новости	aktualności
каталония фото	

Źródło: Google.

Polska, gdzie w 2010 roku Ruch Autonomii Śląska przedstawił nowy statut organiczny województwa (jak twierdził jego autor, Jerzy Gorzelik – inspirowany doświadczeniami regionów hiszpańskich²⁷), nie przejawia zainteresowania bieżącymi politycznymi wydarzeniami katalońskiej sceny politycznej; opierając się jedynie na wynikach wyszukiwani Google, trudno ocenić, czy Ślązacy, uzasadniając własne racje autonomiczne, bezpośrednio wzorują się na katalońskich rozwiązaniach lub czy planują czynić to w przyszłości.

Tabela 7. Wynik wyszukiwania w polskiej wersji wyszukiwarki Google (data dostępu: 23.08.2017)

WYSZUKIWARKA: GOOGLE Polska	
WYSZUKIWANE HASŁO: Katalonia	
katalonia mapa	
katalonia atrakcje	
katalonia flaga	
katalonia pogoda	

Źródło: Google.

²⁶ Zainteresowanie tematyką niepodległości Katalonii jest w Rosji tak duże, że w czasie katalońskiego referendum z 1 października 2017 roku pojawiły się nawet plotki sugerujące rosyjską ingerencję w przebieg plebiscytu. Zob. https://elpais.com/elpais/2017/10/01/inenglish/1506863180_074507.html (data dostępu: 11.09.2017).

²⁷ Zob. <http://www.dziennikzachodni.pl/artykul/709575,slazacy-zazdrozcza-katalonczykom-autonomii-katalonia-chce-wiecej,id,t.html> (data dostępu: 3.09.2017).

Tutejsze wyniki wyszukiwania wskazują, iż Polacy (jeszcze przez katalońskim referendum z 1 października 2017 roku) postrzegali ten region bardziej jako destynację turystyczną niż jako wspólnotę polityczną, która ma wszelkie predyspozycje do stania się podmiotem potencjalnego precedensu politycznego. Ukierunkowanie polskich internetowych dociekań w stronę sektorów rozrywki i rekreacji nie jest zjawiskiem odosobnionym. Zbliżone rezultaty otrzymujemy, przeglądając listę popularnych haseł wyszukiwanych w Stanach Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii oraz Chinach.

Choć zainteresowanie mieszkańców Europy bieżącymi wydarzeniami rozgrywającymi się na Półwyspie Iberyjskim nie jest zjawiskiem powszechnym oraz jednolitym, przykład Katalonii dowodzi, iż istnieje bezpośredni związek pomiędzy aktualnymi działaniami regionu i jego internetową kampanią informacyjną a zainteresowaniem rozwiązaniami secesjonistycznymi w innych państwach europejskich. Zasadne wydaje się postawienie tezy, iż decyzje zapadające obecnie w Barcelonie i Madrycie będą miały bezpośrednie przełożenie na zmianę sytuacji geopolitycznej. Autorka pozostaje świadoma, iż narzędzia Google (zwłaszcza Google Analytics, Google Trends i Google AdWords), choć pozostają niezawodnymi elementami kampanii marketingowych i sprzedażowych wykorzystywanymi w branży handlowej, nie są stuprocentowo pewną i niezawodną metodą prognozowania przyszłych zdarzeń politycznych. Niepodobna jednak zanegować faktu, iż są one bardzo pomocne, umożliwiając dostrzeżenie pierwszych sygnałów zmian trendów oraz nakierowania uwagi rządzących na kwestie stające się obiektem zainteresowania zarówno mieszkańców kraju, jak i społeczności międzynarodowej. W dobie narastających niepokojów i niestabilności związanej z nierozwiązanym problemem imigracji z rejonu Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu (zwłaszcza w kontekście ostatnich zamachów terrorystycznych w Barcelonie i Cambrils), warto potraktować narzędzia Google także jako barometr potencjalnych napięć.

Tabela 8. Wynik wyszukiwania w marokańskiej wersji wyszukiwarki Google (data dostępu: 23.08.2017)

WYSZUKIWARKA: GOOGLE ب د ر ع م ل ا	
WYSZUKIWANE HASŁO: ا ي ن و ل ا ت ا ك	
ا ي ن و ل ا ت ا ك	
ا ي ن ا ب س ا ا ي ن و ل ا ت ا ك	Katalonia Hiszpania
ا ي ف ن ا ر ع ا ي ن و ل ا ت ا ك	
م ا ل س ا ل ا و ا ي ن و ل ا ت ا ك	Katalonia i islam

Źródło: Google.

Analizując przekrój narodowościowy populacji imigrantów w Katalonii, łatwo zauważyć znaczącą przewagę mniejszości marokańskiej, która stanowi aż 20,82% wszystkich przyjezdnych²⁸. Zainteresowanie Marokańczyków tym regionem nie powinno dziwić z racji bliskości geograficznej oraz faktu, iż Katalonia pozostaje najbogatszą częścią Hiszpanii²⁹. Dane wskazujące, iż częściej wyszukiwali oni jednak hasła związane ze statusem islamu w tym regionie niż te, które dotyczyły warunków zatrudnienia, mogą – i powinny – rodzić dodatkowe pytania.

Katalonia do tej pory szczyciła się najwyższym wśród wszystkich regionów Hiszpanii rocznym napływem imigrantów, będąc jedyną wspólnotą autonomiczną, w której ich populacja przekroczyła milion osób³⁰. Politykę integracji prowadzoną wobec przyjezdnych wdrażano w sposób podkreślający otwartość, dobrowolność przyjmowania lokalnych wzorców, ale także jawne korzyści ekonomiczne wynikające z poddania się asymilacji. Mimo licznych sukcesów w tym zakresie, Katalonia nie uchroniła się przed zamachami terrorystycznymi. Jak przyznał Artur Mas w wywiadzie udzielonym autorce, „terroryzm jest zjawiskiem, które dotyka nie tylko Europy – to problem globalny”³¹, dlatego musi zostać dogłębnie zidentyfikowany, przy wykorzystaniu wszelkich narzędzi. Poznanie obiektów zainteresowań własnych obywateli oraz przedstawicieli innych narodów przebywających na terytorium państwa z każdym rokiem będzie miało coraz bardziej niebagatelne znaczenie zwłaszcza dla tych krajów, które – nie będąc ze swej natury państwami imigracyjnymi – nie radzą sobie ze zjawiskiem współczesnych przepływów ludności. Strach, uprzedzenia oraz realne zagrożenia wynikające z różnic kulturowych i nieumiejętności wypracowania dróg pokojowej koegzystencji poszczególnych narodów i wyznań mogą prowadzić do konfliktów przybierających charakter nie tylko sporu ideologicznego, ale wręcz otwartych zmagania zbrojnych. Oczywiście niepodobna zapobiec zamachom terrorystycznym, kierując się jedynie wynikami wyszukiwania Google oraz jego narzędziami, bez wątpienia mogą one jednak okazać się pomocne w procesie zbierania

²⁸ Populacja imigrantów zagranicznych w Katalonii w 2014 r. według kryterium kraju pochodzenia. Zob. <http://www.idescat.cat/poblacioestrangera/?res=a&nac=a&b=12> (data dostępu: 5.09.2017).

²⁹ Warto w tym miejscu wyraźnie podkreślić, iż motywy, którymi kierują się osoby decydujące się na emigrację, są czytelne; aż 54% przyjezdnych przyznaje, iż kierowały nimi względy ekonomiczne oraz chęć podjęcia pracy. Zamożny region Barcelony wraz z własnym, chłonnym rynkiem zatrudnienia zwiększa prawdopodobieństwo znalezienia płatnego zajęcia.

³⁰ Zob. http://www.bcn.cat/novaciudadania/pdf/ca/estudis/estudi_d_cast_b_societat_ca.pdf (data dostępu: 5.09.2017).

³¹ Narodowy Instytut Statystyczny w 2014 r. zanotował w Katalonii obecność 1 089 214 przyjezdnych; dla porównania kolejne najchętniej wybierane przez obcokrajowców regiony: Madryt oraz Walencja, w tym samym roku zanotowały na swoim terenie obecność odpowiednio 879 953 i 739 630 imigrantów.

³² Zob. <http://www.ine.es/jaxi/tabla.do?path=/t20/e245/p04/a2014/l0/&file=0ccaa005.px&type=pcaxis&L=0> (data dostępu: 6.09.2017).

³¹ Artur Mas, prezydent Katalonii w latach 2010 – 2015, wywiad pogłębiony, przeprowadzony przez autorkę, 29.08.2017.

informacji, badania trendów, a także projektowania (oraz ciągłego ulepszania) rozwiązań politycznych – również przez, coraz bliższą niepodległości, Katalonię.

Bibliografia

Akty prawne

Estatuto de autonomia de Catalunya 2006, Generalitat de Catalunya,

http://www.parlament.cat/porteso/estatut/eac_es_20061116.pdf.

Konstytucji Hiszpanii z 27 grudnia 1978 roku, przeł. T. Mołdawa, Warszawa 2008.

Opracowania

Balcells A., *Catalan Nationalism. Past and Present*, przeł. J. Hall, St. Martin's Press, New York 1996.

Bayo C. E., López P., *Interior pagó con fondos reservados a detectives que fingieron ser agentes de la UDEF en la 'Operación Cataluña'*, Público, <http://www.publico.es/politica/interior-pago-detectives-hicieron-pasar.html>

Bofarull y Brocá A. de, *Historia crítica de Catalunya*, Ediciones Casset, Madrid 1991.

Budyta-Budzyńska M., *Socjologia narodu i konfliktów etnicznych*, Warszawa 2010.

Canal J., *Historia mínima de Catalunya*, Madrid 2015.

Castells M., *The Power of Identity*, Hoboken 2004.

Cerulus L., *Flemish nationalists face Catalan independence dilemma*, Politico, <http://www.politico.eu/article/catalonia-spells-trouble-belgium-government-jambon-flanders-separatism/>

Cerulus L., *The Flemish toast to Catalonia*, Politico, <https://www.politico.eu/article/flemish-nationalism-n-va-bourgeois-toasting-catalonia-independence-elections/>

Crameri K., *Catalonia. National Identity and Cultural Policy, 1980–2003*, Cardiff 2008.

Crowder G., *Theories of Multiculturalism. An Introduction, polity*, Cambridge 2013.

Edensor T., *Tożsamość narodowa, kultura popularna i życie codzienne*, przeł. A. Sadza, Kraków 2004.

Grzechynka A., *Doktryna katalonizmu a współczesna polityka językowa Katalonii wobec imigrantów*, Kraków 2017.

Llobera J. R., *Foundations of National Identity: from Catalonia to Europe*, Oxford/New York 2005.

Miotk A., *Nowy PR. Jak Internet zmienił Public Relations*, Lublin 2016.

Strubell T., *What Catalans Want. Could Catalonia be Europe's Next State?*, Ashfield 2011.

Tapia J., *Catalunya sense Espanya? Crònica personal de seixanta dies de discòrdia: de l'Onze de Setembre al 9-N*, Barcelona 2015.

Tomaszewski K., *Regiony w procesie integracji europejskiej*, Warszawa 2007.

Strony internetowe

El Mundo, <http://www.elmundo.es/>

El Pais, <http://elpais.com/>

El Periódico, <http://www.elperiodico.cat/>

El Punt Avui, <http://www.elpuntavui.cat/>
Generalitat de Catalunya, <http://www.gencat.cat/>
Institut d'Estadística de Catalunya, <http://www.idescat.cat/>
Instituto Nacional de Estadística, <http://www.ine.es/>
La Vanguardia, <http://www.lavanguardia.com/>
NetMarketshare, <https://www.netmarketshare.com/>
Politico, <https://www.politico.eu/>
Público, <http://www.publico.es/>

Źródła internetowe

<http://www.computerworld.pl/news/Facebook-wzrasta-ilosc-prosb-rzadow-roznych-krajow-o-podanie-danych-dotyczacych-kont-naszyc-klientow,406988.html> (data dostępu: 1.09.2017).
<http://www.dziennikzachodni.pl/artykul/709575,slazacy-zazdrozcza-katalonczykom-autonomii-katalonia-chce-wiecej,id,t.html> (data dostępu: 3.09.2017).
<http://www.ine.es/jaxi/tabla.do?path=/t20/e245/p04/a2014/l0/&file=0ccaa005.px&type=pcaxis&L=0> (data dostępu: 6.09.2017).
https://elpais.com/elpais/2017/10/01/inenglish/1506863180_074507.html (data dostępu: 11.09.2017).
<http://www.internetworldstats.com/stats.htm> (data dostępu: 1.09.2017).
<http://serveisdigitals.gencat.cat/ca/serveis/xarxes-i-missatgeria-instantania/xarxes-socials/directori/> (data dostępu: 2.09.2017).
<http://www.politico.eu/article/flemish-nationalism-n-va-bourgeois-toasting-catalonia-independence-elections/> (data dostępu: 3.09.2017).
<http://thesocialskinny.com/100-social-media-statistics-for-2012/> (data dostępu: 1.09.2017).